

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 108 (2670) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 május 13

Szovjet-Oroszország még szorosabbra fűzi kapcsolatait Németországgal

Elmarad Roosevelt szerdára jelzett nyilatkozata. Ez a hónap nem hozza meg Washington döntését a háború kiterjesztésére vonatkozólag. Még ma megkezdődnek Papen ankarai tanácskozásai

Katonai szövetség készül Washington és Csungking között

Berlinből jelentik: A német politika figyelmét a közkeleti kérdések körül továbbra is az Egyesült Államok magatartása köti le. E kérdéssel kapcsolatban számos magyarázatra ad okot az Egyesült Államok elnökének a kanadai miniszterelnökkel folytatott tanácskozása. A Völkischer Beobachter szerint az Egyesült Államok és Kanada között olyan megegyezés jött létre, amely Anglia elbukásakor lép életbe. A megegyezés három pontból áll. Mindhárom pont teljes és szabad befolyást enged az amerikai tőkének Kanada életébe. A többi dominium után most már Kanada is az Egyesült Államok pénzügyi hatáskörébe esett.

Roosevelt egyébként lemondta a latin amerikai államok diplomatái előtt szerdára hirdetett beszédét. Ehelyett május 27-én fog beszélni. Roosevelt lemondását betegségével okolják. Valószínűnek látszik, hogy ez a hónap nem hozza meg az Egyesült Államok döntését a háború kiterjesztésére vonatkozóan.

TÜRÖKORSZÁGBAN BIZAKODÓ A HANGULAT

Berlinből jelentik: Ankarában még nem adtak ki hivatalos jelentést Papen visszatéréséről. Politikai körökben úgy tudják, hogy a tárgyalások a nagykövét és a külügyminiszter között még ma megkezdődnek. Valószínűleg a miniszterelnök jelenlétében. A köztársasági elnök hazaérkezett Anatóliából, hogy szükség esetén meghallgassa kormánya jelentését. — Mértékadó politikai körök hangulata bizakodó. Úgy tudják, hogy a német kivánások főként gazdasági és forgalmi vonatkozásúak.

Kairóból jelentik: Eden kairói utjáról csak egy berlini jelentés ad hirt. Egyiptomi forrásból erre vonatkozóan még nem érkezett jelentés. Az iraki hadügyminiszter még Ankarában van és folytatja tárgyalásait a török kormánnyal. Ugylátszik Papennel is érintkezésbe lép.

TOVÁBBRA IS IRAKI ZASZLÓ LENG RUDBAH ERŐDJÉN

Vichyből jelentik: (B. T.) Beiruti jelentés szerint a palesztinai angol hatóságok napok óta valóságos hajtóvadászatot rendeznek a Palesztinában élő irakiak ellen. Az iraki állampolgárokat tömegesen viszik gyűjtőtáborokba. Az irakiak nagyobb csoportokban

menekülnek át fegyveres szolgálatra. A jeruzsálemi angol hatóságok felszólították a palesztinai és transzjordániai, iraki konzulokat, hogy foglaljanak állást Kailani kormánya ellen. A konzulok visszautasították a követelést azzal a megindkolással, hogy Kailani kormánya törvényes.

Vichyből jelentik: (NTI) Egy beiruti jelentés szerint a bagdadi rádió megcáfolta azt a külföldi rádiók által terjesztett hirt, amely szerint Rudbah elesett. Egyidejűleg Irak valamennyi diplomáciai képviselőjét felhívták,

hogy cáfolják meg ezt a hirt. A bagdadi rádió szerint továbbra is iraki lobogó leng az erődön. Egy másik jelentés szerint

a palesztinai védelmi bizottság iraki elnöke táviratban közölte Kailani miniszterelnökkel, hogy emberei 100 gépkocsival türelmetlenül várják a parancsot, mert a harcra akarnak menni.

A költségeket vállalja. A miniszterelnök választáviratában megköszönte buzgóságukat és hozzátette, mielőtt elérkezett az ideje, megadja a jelt.

Szorosabbra vonták a gyűrűt a basrai brit csapatok körül

Beirutból jelentik: (NTI) A legutóbbi iraki hadijelentés szerint a nyugati parancsnokság vezetése alatt működő csapatok tevékenysége felderítésre szorítkozott. Az itteni helyzet változatlan. A déli parancsnokság jelenti, hogy két brit repülőgép bombákat dobott Amarrára. Kárt nem okoztak. A légharító tüzérség elűzte őket. Az egyik bombázót eltalálták. A hadijelentés szerint a basrai brit csapatok körül még szorosabbra vonták a gyűrűt. Az iraki légi haderő gépei sértetlenül tértek vissza vállalkozásaikról. Az ellenség támadásokat kísérelt meg néhány város ellen. A légharító tüzérség azonban megakadályozta őket abban, hogy lehódják bombáikat, — csak Nasseria felett sikerült négy angol bombá-

zónak ledobnia bombáit, eredménytelenül. Rudbah felett alacsonyán szálló ellenséges gépekre tüzérségünk eredményesen tüzelt. Az egyik gépet megrongáltak. A brit csapatoknak az erődítmény ellen, páncélkocsi támogatásával megkísérelt támadását visszavertük. Az ellenség két tankot vesztett. A támadást támogató két angol gép egyikét súlyosan megrongáltuk.

SZIRIÁBÓL EGYRE TÖBB ÖNKÉNTES ERKEZIK IRAKBA

Beirutból jelentik: (NTI) Bagdadi jelentés szerint 300 indiai katona szökött meg az angol csapatoktól, hogy mint önkéntesek beálljanak az iraki hadseregbe. Más jelentés szerint Szíriából egyre több önkéntes érkezik Bagdadba, hogy Irakért harcoljanak.

Moszkva Berlin felé tájékozik

Az Uj Nemzedék isztanbuli jelentése szerint az ottani lapok azt írják, hogy Szovjet-Oroszország Németország felé fordítja politikai tájékozódását. Valószínűnek tartják, hogy a Szovjetunió még szorosabbra akarja fűzni kapcsolatait Németországgal.

KATONAI SZÖVETSÉG WASHINGTON ÉS CSUNKING KÖZÖTT

Stockholmból jelentik (Bud. Tud.): A svéd lapok sanghaji jelentése szerint Washington és Csungking között katonai szövetség készül, amely kiterjed Angliára, Ausztráliára és Holland-Indiára. Ez a szövetség állítólag a singapuri katonai szakértői meg-

beszélés eredménye és további célja újabb védelmi vonal kiépítése Amerikától a Szeuei csatornáig.

Newyorkból jelentik (NTI): A newyorki evangélikus zsinat határozatot fogadott el, amely az amerikai hajókíséretek ellen irányul. A zsinat ezenkívül az elnökhöz fordult azzal a kívánsággal, hogy teljesítse választási ígérteit, mely szerint amerikai katonák nem harcolnak idegen háborúban.

HARCKÉPTELENNÉ VÁLT AZ OLASZ BOMBAFTÓLT ELTALÁLT ANGOL REPÜLŐGÉPANYAHAJÓ

Londonból jelentik: (Reuter) A képviselőházi tudósító közli: Az alsóház-

ban esett kár arra kényszerítette a képviselőket, hogy a képviselőház póthelyiségét vegyék igénybe, amelyet máshol rendeztek be s amelyet már több ízben használtak. Ez a helyiség ugyan kisebb az eredetinél, de az üldöhek elhelyezése ugyanaz.

Londonból jelentik: (Reuter) A tengernagyi hivatal közli, hogy öfelsege Rocchebonne és Kopanes nevű halászhajóit elsüllyesztették.

Rómából jelentik: (NTI) Algecirasi jelentés szerint a Földközi tenger nyugati részén eltalált angol repülőgép-anyahajó harcképtelenné vált. Földalra dőlve lassan halad Gibraltár felé. A szemlélőknek az a benyomásuk, hogy bármely pillanatban elsüllyedhet. A többi 7 hajó, amelyet szintén megrongáltak, még nem tért vissza Gibraltárba. Ebből arra következtetnek, hogy azok is súlyosabban megsérültek

HATSZÁZ LÉGITÁMADÁS ERTE MÁLTÁT A HÁBORU KEZDETE ÓTA

Berlinből jelentik: (NTI) Ellenséges erők a kedre virradó éjjel berepültek Nyugat és Délnyugat-Németország fölé. Néhány helységre bombákat dobtak le. Katonai kár nincs. Az anyagi kár csekély.

Berlinből jelentik: (NTI) A német légierő harcirepülői a kedvezőtlen időjárás ellenére is folytatták támadásukat Anglia déli és délkeleti partjainak háborús célpontjai ellen. Részletes jelentések még nincsenek.

Máltából jelentik: (Reuter) Ellenséges repülők vasárnap éjjel három hullámban támadták Máltát és jelentékeny kárt okoztak. A polgári lakosság körében van néhány áldozat. Hétfőn négy légiaradó volt, amikor is a közelben ellenséges repülőgépet jeleztek. Máltát hatszáz támadás érte. Mialta Olaszország 11 hónappal ezelőtt beavatkozott a háborúba. Ezek közül száz támadást az utolsó hónapban hajtottak végre.

Stockholmból jelentik (NTI): A Daghens Niheter londoni jelentése szerint a német légi haderőnek az angol főváros ellen intézett legutóbbi hatalmas támadása arra indította az angol kormányt, hogy a London környékén fekvő grófságokból több ezer építőmunkást hívjon Londonba a főváros építőmunkásainak megerősítésére.

A Baross Szövetség és a Nemzeti Munkaközpont megállapodást kötött a közös munkára

Vitéz Marton Béla beszéde a zsidó, liberális rendszer felszámolásáról

Az elmúlt héten találkoztak a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában a Baross Szövetség és a Magyar Nemzeti Munkaközpont képviselői, hogy közös munkatervben és célkitűzésben állapodjanak meg. A találkozón 17 országgyűlési képviselő vett részt. Ilovsky János Baross Szövetségi elnök megnyitotta után Mester Kálmán szövetségi titkár előterjesztette az irásokban lefektetett megállapodást, amely így hangzik:

1. A Baross Szövetség és a Nemzeti Munkaközpont megállapodnak abban, hogy a nemzeti érdekeknek megfelelően, mindkét szervezet alapszabályai szerinti működésének és autonómiájának fenntartása mellett — erejüket, tekintélyüket és erkölcsi súlyukat a jövőben együttesen kívánják felhasználni.

2. Azokban a városokban és községekben, amelyekben az egyik szervezetnek már fiókiintézete működik, a másiknak pedig ilyen szervezete még nincs, a most megállapodó országos szervezetek egymás működését és helyi fiókjainak megalakulását kölcsönösen előmozdítják.

3. A Baross Szövetség kifejezetten a munkaadóknak, a Nemzeti Munkaközpont pedig kifejezetten a munkavállalóknak érdekeltisége lévén, a jövőben mindkét szervezet együttes és összehangolt munkával, úgy a munkaadóknak, mint a munkavállalóknak érdekeit kívánja előmozdítani és minden ténykedésükkel arra törekszenek,

hogy a munkaadó és munkavállaló társadalom között az egymás iránti kölcsönös megbecsülést fokozzák. Ez az együttműködés a szociális fejlődés jegyében történik, alkalmazkodva azokhoz a gazdasági viszonyokhoz, amelyek Magyarországnak folyton növekvő jelentőségű gazdasági életében a nemzet érdekeivel összhangban állanak.

TUDJUK, MIT VÁRHATUNK AZ ÚJ EURÓPAI RENDTŐL

A megállapodást Ilovsky János és Marton Béla képviselők írták alá. Ezután Vitéz Marton Béla mondott nagy tetszéssel fogadott beszédet. — Beszédéből kiemeljük a következőket:

— Azok, akik ötven éven keresztül megbénították a nemzeti életet és azt hirdették, hogy a liberalizmus megváltó csoda, ki akarták ölni a magyarság faji öntudatát, sajátosságát. A dicsőített demokrácia segítés helyett megcsontított bennünket. Ma már sokan vagyunk, akik világosan látunk és tudjuk, mivel tartozunk a tradíciónknak, fajiságunknak és mit várhatunk az új európai rendtől, amely

nem fenyeget és nem támadja meg a nemzetek öntudatát.

Csak az a nemzet pusztulhat el, az kerülhet veszélybe, amely nem tud beilleszkedni a történelmi valóságba és nem tud missziójához mértten élni és cselekedni.

opportunisták, anyagi és politikai előnyöket hajhászó gyászmagyarokat, az elmúlt ötven év bűnös magyaráit, hogy fardatá tettek lelkiileg a nemzetet és kigúnyoltak minden építő törekvést, jóakarót. Nem ismerték az önfeláldozó készséget, amikor arról volt szó, hogy kiálljunk igazságunk mellett s nem tudták felemelkedni arra, hogy mivel is tartozik ez a nemzetnek az ezeréves hazának. Pipogya, megalkuvó világot teremtettek!

— Szükség van a felső rétegek mindenkor felfűtésére: alulról kell egészséges idegzetű, földszagú magyaroknak jönni. Bele kell vésnéni a lelkekbe, hogy ennek a nemzetnek nemcsak, hogy lenni kell maradnia, hanem győzedelmesen kell előretörnő. Mi nemcsak vegetálni, hanem győzni akarunk!

Pontos eseménynek tartjuk egyébként is a Baross Szövetség és a Nemzeti Munkaközpont kézfogását, de különösen megszívlelendőnek vitéz Marton Béla beszédét. Ott voltunk a helybeli Baross Szövetség alakuló gyűlésén. Sok szép dolgot hallottunk, de valami hiányzott a megállapításokból. Hiányzott az a határozott állásfoglalás, amely világosan kiolvasható vitéz Marton Béla beszédéből.

Külön megjegyezni kívánjuk, hogy vitéz Marton Béla a MÉP képviselője, ugyancsak Ilovsky János, a Baross Szövetség elnöke is az Valamilyen hasonló megnyilvánulást és határozott állásfoglalást várunk a helybeli Baross Szövetségtől is. A szép szavak ideje lejárt. Mozgalmakat csak nyílt kiállással és még nyíltabb tettekkel lehet győzelemre vinni.

Férfiingek, alsónadrágok méret után is. Nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, uridivatuidenságok megérkeztek
Czillér Imre divatházába

„Reméljük, hogy megcsinálják a nemzeti zsidó államot“

— A zsidókérdésben, mint minden igaz embert, bennünket semmiféle gyűlölet nem vezet, mert a gyűlölet nem férfias és nem alkotó, építő érzés. A zsidókérdés, az antiszemitizmus negatívum, amely jelszavakban való hangoztatásként mitsem jelent és mitsem ér a nemzet szempontjából. Mi pozitív fajvédelmet szolgálunk, a magyar faj szolgálatában állunk. Mi nem gyűlöljük a zsidót, de szerelmesei vagyunk saját fajtánknak. Ennek következtében nem tűrhetjük, hogy a zsidóság szolgádjává tegye a magyar fajt, de el tudjuk képzelni, hogy a zsidóság szolgálja a magyart és ezt is akarjuk. És ne vegye senki rossz néven, ha azt mondjuk, hogy az európai rendezésben reméljük, hogy megcsinálják a nemzeti zsidó államot. Legyenek ott büszkék, ehhez minden fajnak joga van, de — a saját hazájában.

— Ne szívják ki elősdiékként a vérért és lelkét annak a fajnak, amely szivességből befogadta őket valamikor. Szükségessé tartjuk a zsidó állam életrehívását, a zsidókérdés magyar vonatkozását, pe-

díg, ha kell a legerélyesebben oldjuk meg.

SZABADKÖMÜVES, LIBERÁLIS GYÁSZMAGYAROK

— A zsidóság bűne — és ide számítom a szabadkőműves liberális

Német lapok elismerő cikkei Magyarországról és Bulgáriáról

Berlinből jelentik: (MTI) A Berliner Lokalanzeiger vezércikkében rámutatott arra, hogy Magyarország és Bulgária, amelyek az elmúlt két évtizedben Délkelet-Európa hamupipókái voltak, most elfoglalják méltó helyüket. Városaik virágzó, nagy városokká válnak. Az önkényesen megszakított vasutvonalak és utak újból kiegészülnek. E két országot a trianoni békében a leggyengébbeké tették s Jugoszlávia és Nagyrománia megteremtésével még élesebben aláhúzták ezt. Most igazságos egyensúlyt állítottak helyre amely az állandóságot biztosítja.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Essener National Zeitung foglalkozik Magyarországi szövőiparával. Megállapítja, hogy Magyarországnak van Délkelet-Európában a legerősebb szövőipara. Foglalkozik a lap a magyarországi műrost-gyárak felállításával is.

BEFEJEZŐDÖTT A DELVIDEK POSTÁINAK ÁTVETELE. Budapestről jelenti a MTI: A postavezérség közli: A katonai közigazgatás alatt álló területen a postahivatalok magyar kézbe való átvetele befejeződött.

A japán csapatok elfoglaltak minden fontos kínai erődítést

Tokióból jelentik (NTI): A japán haderők, mint a Domei-iroda jelenti, éket vertek a kínai hadsereg közé s egy körülbelül 120 000 főnyi kínai hadsereget körülzártak és megölték. Egy másik csapatot szintén bekerítették. A japánok elfoglaltak minden fontos erődítést. Később délután majdnem egyidőben foglaltak el két fontos helységet.

Himlő elleni védőoltások

Nagyvárad tñj. város polgármestere 18006—1941. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítem a közönséget, hogy Nagyvárad tñj. város területén az 1 éves gyermekek szokásos himlő elleni oltása 1941. évi május hó 27-én reggel 8 órától este 6 óráig két helyen oltóbizottság előtt történik. A városnak a Körös folyótól északra eső (Olasz, Szőlőhegy), részben lakók öltása Mikszáth Kálmán-utca 41. sz. alatti iskolaépületben, a városnak a Körös folyótól délre eső részén (Újváros, Csillagváros, Velence, Óssi-telep) lakók pedig a Rulikovszky-ut 4. sz. alatt levő Zöldkereszt Egészségházban történik.

Oltás alá kerül minden gyermek, aki 1940. évi március hó 1-től 1941. évi február hó 28-áig született, továbbá mindazon idősebb gyermekek, akik bármilyen ok miatt mindeztől himlő ellen beoltva még nem lettek. A szülők a gyermekeiket megfürdette és tiszta ruhában kötelesek az oltás helyére vinni. Amennyiben valamely gyermek magánorvos által himlő ellen már beoltatott, ezt a körülményt megfelelő magánoltási bizonyítvánnyal a gyermek szülei (gon-dozói) ugyancsak az oltás helyén, igazolni tartoznak.

Felhívom a közönség figyelmét arra, hogy a torlódások elkerülése végett lehetőleg még a reggeli és délelőtti órákban jelentkezzenek a fent megjelölt helyeken. A gyermekek születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelet) mindenki hozza magával.

Az oltások ellenőrzése ugyanezen a helyen június hó 3-án történik. Ugyanakkor történik az eseeleg elmaradtak pótolása is. Az ellenőrzésen való megjelenés kötelező.

Nyomatékosan figyelemztem a közönséget, hogy az oltásról való indokolatlan elmaradás kihágást képez és az 1867. XIV. t.-c. értelmében 800 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. Ezért, amennyiben az oltáson való megjelenés valamely ok miatt (súlyos betegség, elutazás, stb.) akadályba ütközik, ezt a körülményt az oltás helyén ugyancsak hitelt érdemlő módon igazolni kell.

Nagyvárad, 1941. május 12.

Dr. Soós István,
polgármester

Mécs László

szavaló estje május 17-én szombaton este 9 órakor lesz a Szigligeti Színházban. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók, mérsékelten emelt helyárakra.

Május 18-án vasárnap délelőtt 11 órakor a tanuló ifjuságnak szaval, 50 filléres helyárakkal.

75. jún. e. május 13-án meghalgtatni a nagy szociális magyar költőt!

Magyar politikai gondolatok

— Könyv a Teleki Pál gróf eszmei hagyatékáról —

A Nemzeti Könyvtár című vállalat legújabb kötete gróf Teleki Pál volt miniszterelnök gondolatrendszeréről ad igen értékes összefoglalást. A kötet címe: *Magyar politikai gondolatok*. Sajtó alá rendezte Kovrig Béla egyetem tanár, a Nemzetpolitikai szolgálat vezetője. Ő írja a kötet bevezetését: „Az erdélyi részek visszatérése idején Teleki Pál gróf megbízott, hogy beszédeiből és írásából a Nemzeti Könyvtár részére összeállítását készítsék a nagyközönség használatára. Ennek elkészültével Teleki Pál gróf a kéziratot tüzetesen áttanulmányozta, részben módosította és pótlólag több ízben kiegészítette.

A kiadott kötetet tehát úgy tekintjük, mint a volt miniszterelnök szellemi hagyatékát, még pedig éppen abból az időből, mikor Erdély visszaszerzésének történelmi fordulójakor az ország újjászervezésének munkarendjével foglalkozott. Ezek az újjászervező elképzelések részben már gyakorlati kialakulással is váltak, s részben irányelvi lettek a további kialakulásoknak. Így annál forróbb időszakkal érdekelhetik a közönséget. Egyébként igen magybecsű emlékek és tanúságok olyan államférfiunk a belső világról, akik életük legértelmesebb részét azzal a nagy akaratral töltötték meg, hogy a megcsontított Magyarországból hogyan lehessen kiépíteni a történelmi Magyarország újraedését. Tanítás is van ezekben az emlékekben, de egyúttal meghatározó bizonyítéka is, hogy mennyi vívódás és szerzet küzdött egy vezető magyar ember lelkében, mikor a magyarság sorsának kialakításáért munkára és felelősségre hívottak érezte magát. Eszményi célkitűzések és gyakorlati körülmények szembeállítására folytak a szemünk előtt, mikor a kötet sorait olvassuk. Drámai lüktetésű lelki élmény, ahogy a ma és a tegnap küzdelmét így magunk előtt látjuk, s ahogy azt is érezzük, hogy a magyar jövő alakulása is alapvetően találhat e kötet soráiban.

A könyv egyes fejezetei is sokat sejtetnek a kötet tartalmáról. Ilyen fejezeteim a következők: „A szentistváni állameszme”. „A szentistváni gondolat örökség és élő valóság.” (Hivatás és kötelesség kifejezése ez a gondolat, hogy itt, a Duna medencéjében atyai uralom valósítsa meg és biztosítsa a békét, egységet és megértést). „Mi a liberálizmus?” (Egyik korszaka volt a világtörténelemnek. Ebben a korszakban az egész világ nem volt más, mint Európa gazdasági vadászterülete, de szabad vadászterülete az egyénnek is. Ma ilyen vadászterületek nem kínálkoznak többé sem államok, még kevésbé egyének részére. Nyugat-Európa akkor kereskedelmileg, gazdaságilag egyeduralgoló volt a földön. Ez az irány az egyén érvényesülését a korlátlan verseny útján látta megvalósítandónak, s ezt a versenyt tartotta a gazdasági boldogulás módjának. „Végül letűnt, megszűnt, meghalt s többé nem tér vissza” — mondja Teleki Pál könyve.)

További fejezeteim még: „A becsületesség külpolitika sikerei.” (A tengelyhatalmak mellett következők

kitartást mondja Teleki becsületességnek.) „Három tényező közreműködése az erdélyi felszabadulásban.” (1. Az erdélyi magyarság kitartása. 2. Az egész magyarság újjáteremtő ereje és visszaszerző erős akarata. 3. Az a barátság, amely a két tengelyhatalom és Magyarország között kifejlődött.) „Nemzetiségi politikánk” (A nemzetiségek egyenjogúsága.) „A nemzetnevelés feladatai.” (Nemzeti fegyelmet. A bizalmatlanság nemzeti hiba. Hazafiasság és vallásosság. A cél: kollektív társadalom.)

A további fejezetekben a földkérdésről, a zsidókérdésről és az alkotmányreformról vannak fejtegetések. Ezeket következő alkalommal részletesebben ismertetni fogjuk.

Hivatalos jelentés Hess Rudolf eltűnéséről

Repülés közben valószínűleg szerencsétlenül járt

Berlinből jelentik (NTI): A nemzeti szocialista párt hivatalosan közli: A Führer Hess párttagnak betegsége való tekintettel, szigorúan megtiltotta, hogy továbbra is repülőgépet vezessen. A parancs ellenére a legutóbbi időben sikertelen repülőgépet szereznie és szombaton, május 10-én Hess párttag repülőútra indult, melyről nem tért vissza. A hátrahagyott levél — sajnos — szellemi megzavarodottság jeleit mutatja. A Führer azonnal elrendelte, hogy Hess szárnysegédeit, akik tudtak a tilalomról és nem akadályozták meg, illetve nem jelentették Hess elindulását, letartóztatták. Ilyen körülmények között a

nemzeti szocialista mozgalomnak — sajnos — számolnia kell azzal, hogy Hess párttag repülés közben valahol lezuhant, illetve szerencsétlenül járt.

KINEVEZTE A FÜHRER HESS RUDOLF UTÓDÁT

Berlinből jelentik (NTI): A Vezér a következő rendelkezést bocsátotta ki:

A vezérhelyettes eddigi hivatala mostantól kezdve a pártkancellária nevével viseli. A pártkancellár személyesen nekem van alárendelve és vezetője, mint eddig is, Martin Bormann birodalmi vezető.

Franciaország elhatározta a Németországgal való szoros együttműködést

Ribbentrop jelenlétében fogadta a Vezér Darlant

Berlinből jelentik: (NTI) A Führer, a külügyminiszter jelenlétében fogadta Darlan tengernagyot, a francia kormány helyettes miniszterelnökét.

Berlinből jelentik: (MTI) A Wilhelmstrassen a legnagyobb tartózkodással válaszoltak a külföldi újságíróknak arra a kérdésére, hogy milyen a helyzet Németország és Franciaország között. Mindössze annyit állapítottak meg, hogy a Vichyvel folyó tárgyalások még nem fejeződtek be.

Berlinből jelentik: Nemet hivatalos közlés szerint Hitler vezér és

kancellár Ribbentrop jelenlétében fogadta Darlan francia miniszterelnököt. Ezt a tényt nem értelmezhetik másként, minthogy Franciaország most már elhatározta magát a Németországgal való szoros együttműködésre. A tárgyalások most már gyorsabban haladnak és néhány nap alatt be is fejeződhetnek. A német-francia tárgyalásokkal összefüggésben felszínre került az a kérdés, vajon milyen előnyöket hozhat Németország számára a Franciaországgal való megegyezés a Nagybritánia elleni hadviselése szempontjából?

Befejezték a horvát csapatok Bosznia és Hercegovina megszállását

Zágrábból jelentik (Reuter): Hét-főn kezdte meg működését az a német bizottság, amely megállapítja a határt az új Horvátország és Németország közt.

Berlinből jelentik (NTI): Itteni politikai körökben arra számítanak, hogy nem sokára ismeretessé válik az új horvát állam határa. A Wilhelmstrassen kijelentették, hogy a berlini horvát követnek csak annyiban lesz

szerpe a határmegvonásban, amennyiben a keskeny német-horvát határszakaszra vonatkozólag megoldandó kérdések merülnek fel.

Zágrábból jelentik: (B. T.) Hivatalosan jelentik, hogy Bosznia és Hercegovina megszállása befejeződött. A horvát csapatok az 1914-es határokig nyújtak előre.

Szófiából jelentik: (B. T.) Cabrov-szky belügyminiszter közlése szerint

Két **ASPIRIN**

tabletta

ára:

eredeti zacskóban **24 fillér**

Magyar gyártmány!

a Bulgáriához csatolt területek megszállása befejeződött. Három új kerület létesült és pedig az aegai tengeri, a skopljei és a bitolji. Az aegai tengeri kerület székhelye Xante. A másik két székhelye a hasonló két város.

Százezer francia esett el a nyugati háborúban

Vichyből jelentik: Most tették közzé a nyugati francia hősi halottak végleges névjegyzékét. Eszerint az 1940. évi hadjáratban 100.000 francia katona esett el. Az első — ideiglenes — veszteségi lista szerint 30.000 volt a halottak száma, 20.000 tisztet és közlegényt pedig eltűntnek jeleztek. Azóta befejeződött a francia hadifoglyok teljes névjegyzékének összeállítása illetőleg személyazonosságuk megállapítása s ennek alapján a 20.000 eltűnt halottnak kell tekinteni.

Négy évi fegyházra ítélték a penészeleki gyilkos legényt

Nagyvárad. Saját tud. Ez év február 12-én Szücs István 23 éves jómódu penészeleki gazdalegény az érmihályfalvi vásáron tehenet adott el. Az iváshoz nem szokott legény áldomás fejében több vendéglőbe nagymennyiségű pálinkát ivott és részeg állapotban indult hazafelé. Az érmihályfalvi határban arra kérte Papp Gábort, vigye haza szekerével falujába.

A gazdálkodó erre nem volt hajlandó, veszekedni, majd verekedni kezdtek, melynek hevében az ittas legény egy vasvillával főbe ütötte Papp Gábort, majd rátérdelve, zsebkésével halálosan összeszurkálta. A szerencsétlen áldozat a tett színhelyén azonnal meghalt.

A gyilkos legény futásnak eredt s közben fogták el a csendőrök és katonák. A csendőri jelentés szerint a legény annyira ittas volt, hogy kihallgatását csak másnap tudták befejezni.

Másodszor került főtárgyalásra az ügy a nagyváradai törvényszék büntető tanácsa elé, mely kedden délben hirdetett ítéletet. A törvényszék büntetésnek mondja ki Szücs Istvánt és szándékos emberölés büntetése miatt 4 évi fegyházra ítélte. A törvényszék enyhítő körülménynek vette vádlott büntetését, fiatalágát és ittas állapotát. Szücs István az ítéletbe megnyugodott ugyszintén az ügyész is. Papp Gábort kárigényi keresetével polgári perre utasítja. Az ítélet jogerős.

„Csángó“-magyarok Moldvában és Bukovinában

Nyelvük és hitük tartotta meg őket eddig a magyar nemzetnek

Az utóbbi időben figyelmünk egyre gyakrabban fordult a Moldvában és Bukovinában élő magyarok felé. Különösen most, hogy megkezdődött nagyarányú hazatelepítésük és remélhető, hogy a sors mostohaágától idegenbe kényszerült véreink erejüket és tehetségüket a magyar föld, a magyar haza javára fordíthatják.

Sokan, mind a moldvai, mind a bukovinai magyarokat „csángóknak hívják. Pedig ez az elnevezés nem helyes, mert keleti határainkon túl élő testvéreink sohasem nevezték magukat csángóknak, sőt sokszor tiltakoztak is ez elnevezés ellen. A „csángó“ szó ugyanis a tiszántúli és erdélyi nép nyelvében gúnyos értelmű:

csavargót, semmirevalót vagy eloláhosodott székelyt jelent.

Kétségtelen, hogy a moldvai magyarok legősibb képlete is vérségi rokonságban van a magyarsággal, a bukovinaiak pedig kivándorolt székelyek.

A moldvai magyarok.

A moldvai magyarok elhagyott-ságban és pusztulásban élnek. Azon a földön tengődnek, ahol az ősmagyarság (előmagyarság) közvetlenül a Kárpátmedence elfoglalása előtt támaszkodott: *Etelköz földjén*. Számos feltevés szerint,

a honfoglaláskor a Kárpátokon kívül maradt etelközi magyarok az ősei a mai moldvai magyaroknak.

Csakugyan elképzelhetetlen, hogy az etelközi magyarság az utolsó emberig átkelt volna a hatalmas hegyeken az új haza elfoglalására. A nyugodtabb véreik és öregek közül bizonyosan sokan a hegyeken kívül maradtak. Radu Rosetti román történetíró szerint is lehetséges, hogy a moldvai magyar falvak „örök idők óta állanak fenn.“

Moldva lakosságának így évszázadokon keresztül jelentős eleme maradt a magyarság, amelyet az újra és újra megismétlődő székely kivándorlások frissítették fel és erősítették meg. Különösen a madéfalvai székely-mészárlás után (Siculicidium), 1764-ben vándoroltak ki a székelyek nagy tömegekben Moldvába.

De amint módját ejthették, ezek a kivándorolt székelyek továbbvándoroltak Bukovinába s megalapították a ma is élő bukovinai magyar falvakat. Hiszen a moldvai viszonyok

Frenczel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerepezés

Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata

Nagyvarad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

sohasem kedveztek kivándorlásra: *örökös harc, pártviszály, hódoltság, járvány és pusztító elemi csapások sujtották ezt a földet.*

Vallás és nemzetiség egymást fenntartó ereje.

Hogy a magyar népesség milyen jelentős szerepet játszott a Kárpátoktól keletre elterülő valaha Kunországhoz tartozó területen, arra a legjobb bizonyíték, hogy az első oláh társadalmi szervezkedés is csak a magyar király jóvoltából történhetett meg. Ezt a szervező munkát a már ott élő magyar telepek segítségével, Lackfinak, Lajos király székely ispánjának felügyelete mellett végezte el a moldvai vajda.

Mit jelentett a magyar nyelvű lelki gondozás

Ezekután könnyen érthető, hogy a magyarnyelvű lelkigondozás hiánya vagy megszűnése végzetes gyorsasággal vonta maga után a moldvai magyar nemzetiség pusztulását.

A valamilyen lelki vezetésre mégis csak vágyódó és mindig nagy szegénységben élő tömegek így a vajda pártfogását élvező

A moldvai magyarság történetét azonban vallástörténeti világításban láthatjuk a legtisztábban.

Vallásnak és nemetiségnek egymást fenntartó kapcsolata egészen rendkívüli erővel nyilatkozik meg a moldvai magyarság küzdelmes élettörténetében. A hit szó a moldvai magyar nyelvben nemcsak vallást, hanem nyelvet is jelent.

A román ortodoxia világában pedig a nyelv csaknem egyedüli megnyílvánulása a nemzetiségnek, viszont egyik XVII. századbeli feljegyzés szerint moldvai testvéreink csak „saját nyelvük szeretete által tartatnak meg a katolikus vallásban.“

ortodox papokhoz menekültek; így öntötte el a XVII. század még katolikus magyar szigetait Moldvában a román ortodoxia tengere.

A szigetektől csak zátonyok maradtak. A szegény nép egy része a papi tized fizetése miatt is áttért az románok hitére, mert a keleti egyház

Eröss Sándor visszatér hozzánk...

Jönővésű rokonszenves megjelenésű fiatalember mutatkozik be:

— Eröss Sándor.

Egy-két rövid, határozatlan választ ad kérdéseimre s aztán bevallja, hogy magyar anyja gyermeke ugyan, Nagyvaradról származik, de nem tud magyarul.

— Hogy lehet ez? — fordítom románra a beszédet.

És Eröss Sándor szép románsággal felelget.

— Kéne hónapos voltam, amikor meghalt az édesanyám. Minthogy hivatalosan nincs apám, ezzel teljes árvaságra jutottam s a román hatóságok a borosjenői árvaházban helyeztek el. Ott neveltek egészen a múlt év nyaráig, amikor mint cipészsegéd felszabadultam és elhagytam az intézetet. És egész idő alatt nem hallottam egy szót se magyarul.

— És nem világosította fel senki, hogy maga magyar?

— Volt olyan tanár, aki említette, hogy nevem és vallásom után én tulajdonképpen magyar vagyok, de sem azok a tanárok, akik nem román származásúak, sem a többiek, nem váltottak velem egy szót se magyarul. Sőt ellenkezőleg, különösen az igazgató, azt verte belém állandóan, hogy jó románnak kell lennem... Amak ellenére, hogy református vagyok, csak görögkeleti vallásoktatásban részesültem és soha egyszer sem léphettem át református templom küszöbét. S ugyanilyen nevelést kaptak a többi lelkencek és növendékek is az intézetben, pedig többségük magyar származású volt. Elfelejtettek azok is magyarul, akik

tíz-tizenkét éves korukban kerültek oda...

— S hogy jutott vissza Nagyvaradra?

— Az egyik intézeti tanár felkutatla út a nagyszüleimre, irt nekik s ők szívesen fogadtak. Most is náluk lakom; a nagypám javdó s egyelőre, amíg az én szalemában el tudok helyezkedni, segít nekik.

— S jól érzi magyar környezetben magát?

— Hiszen magyar vagyok és jók hozzám az emberek. Igaz, hogy nagyon belém nevelték a román érzést, de az árvaházi román nevelés emlékeitől annál könnyebben szabadulok majd, mert ott valóságos rabéletet éltem, most pedig szabad vagyok... Iggyekszem is minél előbb megtanulni magyarul, de az nehezíti a dolgot, hogy a nagyszüleim is tudnak valamit románul, a fiatalemberek pedig, akikkel szabad időmet töltöm, folyékonyan kezelik a románul, úgy-hogy kényelmesebb nekik, ha románra fordítják velem a beszédet...

Kissé csakugyan túllassan magyarsodni vissza Eröss Sándor, ahhoz képest, hogy már több mint nyolc hónapja él magyar városban, ahol — mint ő maga is megjegyzi, — meglepetésszámba megy, ha valaki románul beszél. Még mindig csak egészen egyszerű szavakat rak össze, azokat is hibásan s érzéseiben is ingadozó még. Eleven példája annak a pusztításnak, amelyet a román nevelés a magyar lelkekben végzett.

Különös gondját kellene viselnünk az Eröss Sándoroknak.

püspöke nem követelte a tizedfizetést. A pusztulást csak elősegítette a zsoldos vajdák kizsákmányoló uralma, valamint a magyarság földművelés kultúráján alul álló félnomád társadalom és hatalmi szervezet barbarizmusa. Az anyagi, lelki kizsákmányolás útja idők folyamán egyenesen asszimilációs temetőbe vezetett.

Bandinus érsek megrendítő jelentése.

Számszerű adatokat a moldvai magyarokról legelőször Bandinus érsek adott, aki 1646-ban a hitterjesztés szent kongregációjának megbízásából kereste fel a moldvai katolikus községeket.

Jelentése borzalmas képet fest a pusztulásról. A katolikus templomok egymás után dőltek romba és a templomot sokszor az egész település megsemmisülése követte.

Bandinus azt is feljegyezi, hogy mindenki magyar papot kért tőle és leírhatatlan volt a falvak öröme, amikor két székely jezsuita kiutazási engedélyt kapott a fejedelemtől. A magyarok így könyörögtek az érseknek:

„Monsignor, adj nekünk papot a hitünkünköl.“

Eredménytelen maradt azonban minden közbenjárás, magyar papok ezután is csak elvétve kerültek Moldvába. A bákói ferences barátok végképp kihaltak s a nép lelki gondozása magyarul egyáltalában nem tudó lengyel és olasz papok kezébe került. A helyzet megváltoztatására

Magyarország és Erdély közönyossége, valamint a gyakran rosszándulatú idegen papok korlátlan uralma miatt később sem nyílt kilátás.

Még a XVIII. század végén is változatlanul találja a moldvai állapotokat Zöld Péter csekedelmi lelkész, aki azt írja püspökének, hogy a moldvaiak „hangos sóhajtsók közt könyörögnek magyar lelkipásztorokért.“ Indítványozza, hogy a gyűlölködő és durván fenyegető idegen papokat távolítsák el Moldvából, hiszen nem tudják végezni feladatukat: *éveikig egyetlen beszédet sem mondanak s a magyar ember még gyónni sem tud náluk.*

Később még akadt néhány magyar pap, aki szeretettel sietett a moldvai magyarok segítségére. Mindez azonban nem volt elégséges, hogy feltartóztassa a magyarságnak a XIX. század második felében új lendülettel induló pusztulását.

Ma 90.000 magyar él Moldvában.

Bandinus érsek még 4—5000 magyar lélekről beszél, de a XIX. század elején, akkori feljegyzések szerint, az erdélyi székelyek állandó kivándorlása következtében, már legalább 25.000 magyar élt Moldva területén. A legutolsó kimutatás (1933) a moldvai magyarok számáraól Domokos Péter Pál feljegyzéseiben található, aki a moldvai magyarság mai számát 90.000-re teszi. Ezek a számok fényt vetnek a székely nyomortúság útjára, amely az üldözött székelységet mindig újabb tömegekben vezette a hazátlanságot jelentő Moldvába.

(Folytatjuk.)

INNEN-ONNAN

Németország

A legújabb német birodalmi atlasz még nem tartalmazza legutóbb a birodalomhoz csatolt krajnai és délszlávországi részeket, de még így is grandiózus, a lengyel fő kormányzóság és a cseh-morva protektorátus nélkül számított, német birodalom új határvonalának hosszúsága. Pontosán 14.000 kilométer ez a határ, szóval olyan hosszúsága, mint amekkorára a Lisszabontól Vladivosztokig terjedő távolság, az európai és ázsiai kontinens teljes szélességi kiterjedése. A nagynémet birodalom területe 800.000 négyzetkilométer és a lisszaboni német lakosság száma 90.000.000. Így tehát Oroszország mögött Németország a legnagyobb lélekszámú állam Európában.

Lengyelország

Jelenleg 65 birodalmi német hivatalnok igazgatja Varsót, a milliós várost, akik mellette 55 olyan lengyel illetőségű népi-német származású egyén van beosztva, aki beszél lengyelül. Ez a kis „élcsoport” dirigálja Varsó 30 ezer lengyel közéleti alkalmazottját. A német sajtóorgánumok megjegyzik: „egyik legnehezebb feladat volt, hogy a lengyel közalkalmazottakat a német rendre, pontosságra és szigorú kötelességtudásra szoktassák...” Varsó igazgatási gondjait egyébként egy különleges probléma is növeli. A háztulajdon új összeírásánál ugyanis kiderült, hogy a házak 66 százaléka zsidó kézben volt. E háztulajdonmennyiség értékét a németek másfélmilliárd birodalmi márkára becsülték. Miután igen sok zsidó háztulajdonos elmenekült, azonkívül a német törvények értelmében a zsidók számát kijelölt városnegyeden kívül eső, zsidó tulajdonban levő házakat elkobozták, felmerült annak szükségessége, hogy az így köztulajdonba kerülő, kb. 4000 ház ügyeinek intézésére egy külön hivatal állítsanak fel. Hogy mekkora munkája lehet ennek a hivatalnak, arra fényt vethet a következő adat: a házakban 130.000 bérlő lakik és évi 100.000.000 birodalmi márka bért fizet. A németek 1200 lengyel őslakost neveztek ki házigondnokká, de ezek felett 241 népi német származású varsói megbízott gyakorolja a felügyeletet. A jelentések szerint a házkezelés körül páratlan rend van Varsóban...

A lengyelországi német főhatóság külön pénzt nyomatott a zsidók használatára. Az úgynevezett „zsidó márka” zsidó motivumú rajzokkal készült. A széleket „mogendovid”-szegély díszíti. A pénz egyik oldalán ez a felírás áll: Quittung über eine Mark. Der Aelteste der Juden in Litzmannstadt — aláírás — Litzmannstadt, 15. Mai 1933. A másik oldalon ugyanaz a felírás. A felírás alatt hétágú gyertya tartó áll. A pénzzel csak zsidó egyenlítheti ki tartozását. A pénzhez azonban csak hasznos munka elvégzésével juthat.

A zsidó pénz, amelyet a németek és fegyverek egyszerűen „Zs. valutának” neveznek, teljesen kizárja annak a lehetőségét, hogy valutázzanak vele, vagy munka nélkül szerezzék meg, s ami a legfontosabb, hogy a keresztények zsidónál vásároljanak.

Moszkvahajlandó fölvenni a diplomáciai kapcsolatot Irakkal

A Szovjet nem tekinti lázadó kormányának a bagdadi kormányt. — Anglia elleni harcra szólította fel a jeruzsálemi főmufti a mohamedánokat

PAPEN MEGÉRKEZETT ISZTANBULBA

Isztanbulból jelentik: (NTI) Pápen német nagykövét Németországból jövő hét délután negyed hat órakor repülőgépen Isztanbulba érkezett, majd folytatta útját Ankarába.

Berlinből jelentik: (Német TI.) A szovjetkormány nyilatkozatát mely szerint Moszkva kész felvenni Irakkal a diplomáciai összeköttetést, Berlinben érdeklődéssel fogadták. A moszkvai nyilatkozathoz azt emelik ki, hogy a Szovjet az iraki kormányt nem tekinti lázadó kormányának, mint azt az angolok feltüntetni igyekeznek.

Beirutból jelentik: (NTI) A jeruzsálemi főmufti nyilvános felhívásban mutatott rá, hogy Anglia világhatalmi törekvése 220 millió mohamedánt nyom el. A főmufti Anglia elleni há-

borura szólítja fel az egész mohamedánságot.

Beirutból jelentik: (NTI) A palesztinai mufti felszólítása után az uléma pástorlevelekben szólítják fel a lakosságot a szent háborúra. A bagdadi mecsetben Istentiszteletet tartottak több ezer hívő részvételével.

Beirutból jelentik: (NTI) Az iraki hadijelentés a következőket mondja: Május 12-én hadseregünk délben megtámadott ellenséges erőket. Légi-erőnk felderítő repüléseket végzett. Valamennyi gépünk visszatért. Néhány angol gép átrepült állásaink felett és kár nélkül bombákat dobott le. Egy ellenséges repülőgép északi hadseregünket is átrepülte és bombákat dobott le, de azok nem találtak célba.

Visszafordulásra kényszerítettek Bengházi előtt egy angol hajóköteléket

Berlinből jelentik: (NTI.) A védő főparancsnoksága közli: Az elmúlt éjjel a légierő több hatásos támadást hajtott végre Közép- és Dél-Anglia repülőterei ellen. Tüzek keletkeztek. Több főidőn vesztelő gépet találtak el.

Közép- és Dél-Anglia ipari célpontjai ellen végrehajtott támadás során nagy tüzek keletkeztek. Harcigépek a Szent György-csatorna területén

két hajókaravánból elsüllyesztettek. Összesen 16.000 tonna kereskedelmi hajót és egy nyolcezer tonnás tartályhajót.

Sulyosan megrongáltunk egy három ezer tonnás kereskedelmi hajót. — Anglia déli partja felett végrehajtott előretörés során 5 angol gépet lelőttünk.

Észak-Afrikában mindkét részről tüzéségi tevékenység folyt. Német gépek a 11-re virradó éjjel Bengházi előtt egy angol hajóhad három hajóján elért találattal az egész köteléket visszavonulásra kényszerítették. A német gépek az elmúlt éjjel Malta elleni támadás során bombatalálat-

kat ért el Lucca repülőterén és La Valetta állami hajógyárban. Nagy tüzek és rombolások keletkeztek.

Az ellenség bombát dobott le Hamburgra és Brémára. Az anyagi kár csekély. Egyéb károk főleg a lakónegyedekben keletkeztek. A polgári lakosság körében halottak és sebesültek vannak. Lelőttünk hét angol támadó gépet. Az ellenség május 9. és 11. közt összesen 36 gépet vesztett. Saját veszteségünk ez idő alatt 18 gép volt.

Berlinből jelentik (NTI.) Angol légikötelékek a május 12-re virradó éjjel berepültek Németországba és megtámadták Hamburgot és Brémát. Eppenugy, mint a legutóbbi támadások alkalmával, a támadás központja ezúttal is Bréma belyarosa és lakónegyede volt. A városi kórház, amelynek műtét-termét legutóbbi találat érte, a bombázás következtében újabb kárt szenvedett. Hála a példadának és a légoilatónak, a polgári lakosságban kevés az áldozatok száma. Egy sörgyárban nagyobb tűz keletkezett, amelyet hamarosan eloltottak.

76 ezer tonna hajóteret süllyesztettek el a németek egyetlen hajókaravánból

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 341 közleménye: Észak-Afrikában Tobruk körül tüzéségi tevékenység folyt. Ellenséges hajóegységek Bengházi bombázását kísérelték meg, de visszavonulásra kényszerítették az ellenséges hajókat. Három hajót nagyméretű bomba találattal ért. Kelet-Afrikában Aladzi szakaszán mindenütt visszavertük a támadó ellenséget.

Berlinből jelentik: (NTI) Egy romboló naszádok által erősen biztosított hajókaravánból, amelyből már 20.000

tonnát elsüllyesztettek, német tengeralattjárók újabb 56.000 tonnát süllyesztettek el. Ezzel összesen 13 hajót süllyesztettek el 76.000 tonnával.

Berlinből jelentik: (NTI) A görög hajóhad, amely 2 páncélos hajóból, tíz rombolóból és 13 torpedórombolóból állt, egy páncélos, három rombolót és 7 torpedórombolót vesztett, amikor az angol visszavonulást fedezte.

Berlinből jelentik: (NTI) Anglia ellen irányuló támadás során harcigépek igen hatásosan megtámadták Sloukh-Traving Estate fegyverkezési

üzemet. Több gyárépület összeomlott. Berlinből jelentik: (NTI) Német csapatok elfoglalták Milos szigetét, 112 angol és 20 krétait foglyul ejtettek.

ROOFEVELT IRORSZÁGOT IS HÁBORUBA AKARJA SODORNI

Newyorkból jelentik: (NTI) Wheeler demokrata szenátor a sajtónak adott nyilatkozatában megállapítja, hogy az Egyesült Államok kormánya mindent megkísérel, hogy ugyanazt tegye Irországgal, amit Jugoszláviával tett, azt ugyanis, hogy fegyverszállítmányok ígéretével háboruba sodorja. Megkísérik, hogy bizonyos nyomással rávegyék Irországot bizonyos területeknek Anglia részére való átengedésére.

Newyorkból jelentik: (NTI) A kanadai hadügyminiszter rádióbeszédet mondott, amelyben felhívta a kanadaiakat, hogy haladéktalanul jelentkezzenek katonai szolgálatra. Rámutatott arra, hogy a kanadai hadseregnek különösen a következő hónapokban sürgős szüksége lesz katonákra. A miniszter ezután kanadai munkaadókhoz fordult és kijelentette, hogy a gyárakban és üzemekben, sőt még a hadseregben is nőssel kell pótolni a férfiakat.

Newyorkból jelentik: (NTI) Az American First Comitee az elmúlt hét végén az egész országban gyűléseket rendezett. A szónokok többsége megállapította: a nép túlnyomó többsége azt kívánja, hogy kiméjjék meg a háborútól.

Riccardi tisztelegő látogatásokat tett a kormány tagjainál

Budapestről jelentik a MTL: Riccardi olasz valutaügyi miniszter hétfőn délután egy órakor tisztelegő látogatást tett Bárdossy miniszterelnöknél. Délután két órakor Varga miniszter vendége tiszteletére szűkebb körű villásreggelit adott, délután pedig a miniszterelnök, utána Varga József miniszter viszonzották a Dunapalotában Riccardi látogatását. Ezután az olasz miniszter előbb a pénzügyminiszternél, majd Baranyai Lipót, a MNB elnökénél tett látogatást. Este Baranyai Lipót estebédet ad a Nemzeti Kaszinóban.

RICCARDI A KORMÁNYZÓNÁL

Az Esti Ujság írja: A Kormányzó Ur ma délbén kihallgatáson fogadta Riccardi olasz valutaügyi minisztert.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

- Virágzik a mandula kötve 6— P
- Ne sárgulj, fűzta! „ 8:50 P
- Es kihály harcolt „ 8— P
- Mégis élünk . . . „ 7— P
- „ fűzve „ 5— P

Kaphatók könyvosztályunkban

Belvárosi mozgóban
Hunyady S. kacagató vígjátéka
Lovagias ügy

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
MA MA
I. Vágyak
Danielle Darrieux, Charles Vanel és
II. Noé bárkájá magyar rajzfilm.
Békeffy konferál a hölgyekről.

Apolló filmszínházban
Ma szerdán indul az első fővárosi 2 órát
betöltő hiroadó műsorral
**Angol-olasz tengeri ütközet, világ-
hódító nyersolaj, belső hadosztály,
harcok Szomáli-földön és legújabb
magyar, német és olasz világhíradók.**

A Vasgárda végnapjait éli

Zürichi lap Antonescu rendszeréről. A fogságban levő politikai bűnözők száma meghaladja a négyezret

Zürichből jelentik: (Bud. Tud. A Neue Zürcher Zeitung foglalkozik a vasgárdisták helyzetével. Megállapítja, hogy a román vasgárdista mozgalom végnapjainak jegyében áll. A vasgárda lassanként atomjaira bomlik. Antonescu tábornok rendszere tisztán katonai rendszer. Még nem lehet látni, hogy milyen lesz a kormány és a nép közötti kapcsolat formája. A fogságban levő politikai bűnözők száma meghaladja a 4.000-t. Antonescunak az a kísérlete, hogy a vasgárdistákat egyenként vonja a maga táborába, még nem járt sikerrel. A mostani katonai rendszer és légionista rendszer közt teljesen kizártnak látszik bármiféle megegyezés.

MEGDRÁGULT A ZSEMLE ROMÁNIÁBAN — AZ ÉLELMISZER DRÁGULÁST EGYESEK IZGATÁSRA HASZNÁLJÁK FEL

Bukarestből jelentik: (MTL.) A kifizetés és a zsemle árát darabonként négy leire emelték fel. A kukoricaiszt árát kilónként 12 leiben szabták meg. Elrendelték, hogy az élelmiszergyáraknak és üzemeknek öt napon belül be kell jelenteni, hogy van-e istállójuk és hány állattal. A reggeli lapokban azonos tartalmú közlemény jelent meg, amelyben megindokolták a málnésnapokat. Egyesek izgatásra használták fel a rendeletet. Ezeket azonban sikerült kinyomozni és ártalmatlanná tenni.

Mi újság a piacon

(Nagyvárad.) A hétfői hetipiacot elég élénkség jellemezte. Különösen a baromfi és a tejfelhozatal volt feltűnően élénk. — Az élelmiszerpiac szencziója: megjelent az uborka, darabonként 80—100 filléres árban. Néhány ár a hétfői piacról: burgonya 12—14 fillér, bab 56—78, zeller 8—24, tej 20—30 fillér, tejföl 1—1.30 P, tehénturó 1.06 P, juhturó 2—2.40 P, házivaj 4 P, teavaj 5.33 P, tojás drb 11—12 fillér, alma fajta szerint 0.50—1.50 P, füge 2.60—2.70 P. Rántani való csirke párja 2—5 P, tyúk párja 7—14 P, hizott liba drb 18—26 P, sovány liba 7.13 P, hizott kacs 13—17 P, sovány kacs 8—11 P.

Megnyílt a
**Péterffy
cukrászda**
Rákóczi-ut 3. Heymann-ház
Különleges finomságú sütemények,
cukorkák, csokoládé bonbonok.

A bukaresti chilei követség vezetője átutazott Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap késő délután hatalmas turaautó állt meg a Bémer téren, a gépkocsit megrakott teherautó követte. Pillanatok alatt hatalmas tömeg vette körül a bukaresti jelzésű gépkocsikat, mert mind a két- tön ismeretlen zászló jelezte, hogy ritka külföldi diplomáciai személyiségek érkeztek Nagyváradra. Az első preeken olyan hírek keltek szárnyra, hogy kiutasították Bukarestből egy külföldi követség tagjait, aztán azt rebesgették, hogy megszakadt a diplomáciai viszony Chile és Románia között.

Míg a városban ilyen híreket továbbítottak a felelőtlenül suttogók, a gépkocsik utasai: két férfi és több elegáns hölgy. nyugodtan uzsonnáztak

az egyik kávéházban. Munkatársunknak alkalmá volt beszélgetni a bukaresti rendszámú diplomáciai jelzésű gépkocsik utasaival, akik közül a férfiak kitűnően beszéltek románul és franciául is. Megtudtuk, hogy szó sincs semmiféle diplomáciai viszony megszakításáról. Mindössze az történt, hogy a chilei spanyol főkonzult felváltották Bukarestben és most hazatérően van Chilébe.

Nagyváradról Budapestre, onnan Berlinbe utaznak majd Spanyolországon át térnek haza Chilébe. A chilei főkonzulátus tagjai tegnap délután megtekintették Nagyváradot és ma korral reggel tovább is utaztak Budapest felé.

GAZDASÁGI ÉLET

Gyümölcsfák permetezése virágzás után

A gyümölcsfák elvirágzása, a természetes kötődése után igen fontos munkája kezdődik a gyümölcstermelőknek: megvédeni a kis gyümölcsöket a sokféle kártevő pusztításától. Gondos alapos munkát kíván ez, mert a jónak mutatózó termésünket csak így tudjuk megtartani.

Tudnunk kell azonban, hogy mikor, milyen féle védekezőszerezettel kell gyümölcsfáinkat bepermetezni a kártevők ellen, mertha nem a megfelelő időben nem a megfelelő szerrel vagy rosszul

elkészített szerrel permetezünk, ugy védekezésünk hatástalan lesz vagy fáinkat tesszük tönkre.

Hogy hogyan, mikor és mivel permetezünk, hogyan készítsük el a különböző permetezőszereket, minden termelő megtanulhatja, megismerheti a Földművelésügyi Miniszterium által folyó hó 13—14-én tartandó gyümölcsfa ápolási és védekezési tanfolyamon. A tanfolyam ingyenes. Találkozás délelőtt 9 és délután 3 órakor a Székely szőlőben, Felső Görög oldal.

Új lakbérszabályrendelet készül a városi házak és üzlethelyiségek bérbeadására

(Nagyvárad.) A magyar városok az utóbbi időben egymás után készítették el az új lakbérszabályrendeleteket a mai idők követelményeinek figyelembevételével. Hivatalos helyről nyert értesülésünk szerint Nagyvárad polgármestere megbízta a városi főügyészt, hogy hasonló szellemben készítse el a város új szabályrendeletét, amelyre annál is inkább szükség van, mert a jelenlegi rendelet még az első világháború előtti időből származik. Beszámoltunk már több ízben arról, hogy a város eddig már felmondta a bérbeadott üzlethelyiségeit.

A napokban leirat érkezett a városhoz az igazságügyminisztertől. Ennek értelmében

a város felmond az üzlethelységeken kívül mindazon lakóinak, akikkel a román uralom idején kötött lakbérleti szerződést.

A rendelet kimondja, hogy amennyiben az eddig fizetett lakbér aránytalanul kicsi, vagy különböző alapon juttatott kedvezmény stb., revízió alá kell venni és a bérleti szerződést

akár békés úton, akár felmondási per keretében meg kell szüntetni.

A normál lakbér megállapítására bizottságot alakít a város,

az új üzlet- és lakbérszerződéseket már ennek alapján kell megkötöni.

akár szabadkézből, akár nyilvános pályázat útján kerül sor a bérbeadásra.

A lakbérrendezés ügye a legközelebbi városi kisgyűlés elé kerül, amely egyúttal letárgyalja a Városi Zeneiskola alapszabályait is.

Schütz: Szentek Élete

Négy kötetben. Füzve, kötetenként 3 pengő, félvászonkötésben, kötetenként 4 pengő, egészvászonkötésben, kötetenként 4'50 pengő, vastagabb papíron, vászonkötésben, kötetenként 6 pengő, luxusbőr-kötésben, kötetenként 8'50 p.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— **Kedden, szerdán este Gyergyói bál** filléres helyárrakkal. Kedden és szerdán este 8 órai kezdettel a Gyergyói bál lesz a színház műsorán filléres helyárrakkal.

— **Budapest után Nagyváradon kerül színre először Dankó Pista nótája című nagyoperett.** Az utolsó 20 év legnagyobb operett sikere Dankó Pista nótája, Budapest után Nagyváradon kerül színre először csütörtök estétől kezdődőleg a színházban. A leg-híresebb magyar nótaszerző gyermek-kora, élete, karrierje van megírva ebben az operettben, amelynek hatásos szövege, szebbnél-szebb Dankó nótával van tele. A színház pazar kiállításban hozza színre az operettet. A darabban előforduló orosz táncot My Margo világhírű táncművész nő táncolja. A Dankó Pista nótája csütörtökön este 8, péntek este 8, szombat délután 6, vasárnap délután 6 és vasárnap este 9 órakor lesz a színház műsorán mindenkor rendes helyárrakkal.

Kiss Ferenc és Fényes Aliz Nagyváradon

A jövő hét folyamán ismét művész szencziója lesz városunkban. Kiss Ferenc, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja és a magyar filmek nagy művésze, valamint Fényes Aliz, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja, a nagyváradi közönség kedvence együttesen lépnek fel hétfőn és kedden este a színházban. Kiss Ferenc és Fényes Aliz hétfőn este 8 órakor Begovic Milán színművében a Ki a harmadik? ban. Kedden este Rákosi Viktor örökös színművében, az Elnémult harangokban lépnek fel. Az előadásokat fel-emelt helyárrakkal tartják meg. A hétfő és keddi előadásokra semminemű kedvezmény nem érvényes.

Jegyek mindkét előadásra már vált hatók a színház elővételi pénztáránál a rendes pénztári órák alatt.

Az óriási érdeklődésre és erre a nagy művész szenczióra való tekintettel, jegyekről tanácsos lesz elővételeben gondoskodni.

SZÉLETZKY ZITA ÜGYÉT A SZINESZETI KAMARÁHOZ TETTEK ÁT. Budapestről jelentik (MOT): Szeletzky Zita ügyét, mivel több mint szerződésesség, a Színművészet Kamarához telt.

Délután tí óra körül a Kamara legyelemlé tanácsa szerdán láták át Szeletzky Zita ügyében a

Heti műsor:

Kedd este 8 órakor: Gyergyói bál. — filléres helyárrakkal.

Szerda este 8 órakor: Gyergyói bál. Filléres helyárrakkal.

Csütörtökön nagy premier: Dankó Pista nótája.

Péntek este 8 órakor: Dankó Pista nótája. Másodszor.

Szombat délután 6 órakor: Dankó Pista nótája. Harmadszor.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILAGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 90.
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
 Telefon: 12-27,
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem örvünk meg és nem
 adunk vissza

**NÉGY ÚJ PÜSPÖKÖT NEVEZETT
 KI A PAPA.** Rómából jelentik: (NII)
 XII. Pius pápa elnöklésével hétfőn tí-
 kos konzisztóriumot tartottak 21 bíbo-
 ros részvételével. A bevezető szavak
 után a Szentatya felolvasta a négy új
 püspök nevét, majd a legutóbbi kon-
 zisztórium óta kinevezett püspökök ne-
 vét is.

**KINEVEZÉS A NAGYVÁRADI
 FORGALMI ADÓHIVATALHOZ.**
 Budapestről jelentik (MTI): A pénzü-
 gyminiszter Barsody József nagy-
 váradi lakost a nagyváradi forgalmi
 adóhivatal létszámába ideiglenes mi-
 nőségben forgalmi adóhivatali gy-
 akornokká kinevezte.

Véglegesített számtisztek. Nagyvá-
 rad. Saját tud. A belügyminiszter
 Benkő Ákos városi főszámvevőt és
 Csoma Sándor számtisztet, jelenlegi
 szolgálati beosztásában véglegesítette.

PUKY ENDRE BUCSUZTATÁSA.
 Budapestről jelenti a MOT: Puky
 Endrét, a közigazgatási bíróság nyu-
 galomba vonult elnökét a mai nap-
 on búcsúztatta a bíróság. Balázs
 Kornél másodbíró bensőséges meleg
 szavakkal búcsúzott a bíróságnak 8
 éven át volt elnökétől. Puky Endre
 búcsúbeszédében a törvények és a
 szeretet viszonyáról beszélt. Megál-
 lapította, hogy minél több szeretet
 származik át a törvényalkotásba, an-
 nál értékesebb és áldásosabb.

**AZ ERDELYI EVANGÉLIKUSOK
 A MAGYAR EGYHÁZMEGYÉHEZ
 CSATLAKOZTAK.** Kolozsvárról je-
 lentik a MTI: A kolozsvári magyar
 evangélikusok kimondták a német
 evangélikus egyházkerülethez való el-
 szakadásukat. A különválás békés
 megegyezés alapján jött létre. A ko-
 lozsvári száz evangélikusok tovább-
 ra is a besztarcei főesperesség kere-
 tében működnek.

**A 44.575. számú csekkapon, vagy
 postautalványon fejezhet ki hálá-
 ját az olvasó a sajtó munkásának,
 ha bármilyen csekély adományt
 eljuttat az Ujságírók Nyugdíj In-
 tétének (Budapest, VI. Andrássy
 u. 101.)**

**HARMINC FÉCSEGŐT ÁLLI-
 TOTTAK ELŐ A BUDAPESTI
 RÉMHIRBÖRZÉKRŐL.** Budapest-
 ről jelenti a MOT: A főkapitányság
 detektívjei vasárnap este razziaát tar-
 tottak. Végigjárták a kávéházakat és
 kulattak olyanok után, akik fecsegé-
 sükkel igyekeznek pánikot kelteni.
 A razzia során 30 egyént állítottak
 elő. Megindult ellenük a közigazga-
 tási eljárás. Az előállítottakat minden
 valószínűség szerint rendőri felügye-
 let alá helyezik és eltöltik őket a
 nyilvános helyiségek látogatásától és
 részben internálják őket.

Felhívás. Közjegyzővé történt kine-
 vezésem folytán felkérem volt ügyvé-
 di irodám ügyfeleit, hogy irataikat
 közjegyzői irodámban Kossuth Lajos
 utca 3. szám alatt vegyék át. Dr. Ka-
 czián Kálmán.

**A MOZIK A HIRLAPIRÓK
 NYUGDÍJINTÉZETÉRT.** Buda-
 pestről jelenti a MTI: A filmesek
 szaklapjában felhívás jelent meg,
 amelyben felhívják a mozgóké-
 p-színházak tulajdonosait, hogy a
 május 22-iki áldozócsütörtöki be-
 vételük akármilyen részét engedjék
 át a Hirlapírók Nyugdíjintézete ja-
 vára. A nyugdíjintézet az elhalt
 újságírók özvegyeit, árvaít részesi-
 tai támogatásban. Ezzel a hirlap-
 írók részéről a moziknak tett szol-
 gálatokat kívánják viszonzni.

Eljegyzés. Mózes Irénke tisztvise-
 lő és Daubravszky Béla m. kir.
 állami tisztviselő jegyesek.

**Mindig a te érdekeidre gondol az
 újságíró, egyszer gondold te is rá
 és küldd el adományodat az Uj-
 ságírók Nyugdíj Intézetének a
 44.575 csekkapon vagy utalványon.**

**„Góbé est” a nagyváradi Református
 Kulturpalotában.** A Református
 Kulturpalotában folyó hó 18-án és
 22-én színe kerülő „Góbé” est párat-
 lan művészi eseménynek és kirobbanó
 sikernek mutatkozik. A Székelyföld
 bájos csalogánya parajdi Horváth Gi-
 zella betanítása mellett lázasan foly-
 nak a próbák városunk kiváló mű-
 kedvelő gárdájával. Magasan szárnyal
 a „székely himnusz”, kitűnően mu-
 tatkozik Dani bá kacagató jóízű hu-
 morával, pereg az orsó a fonóban,
 ügyesen lejtik a szebbnél-szebb eredeti
 székely táncot a falu leányai és le-
 gényei. Ezenkívül sok, apró kedves
 tréfás párbeszédnek jelenetek tarkítják
 az est műsorát. Valamennyi gyönyör-
 szeme a székely művészetnek. A mű-
 sor zenekari részét a MÁV Testgya-
 korlók Egyesületeinek kiváló zenekara
 szolgáltatja. Az est befejező száma:
 Szép vagy gyönyörű vagy Magyaror-
 szág hatalmas ének és zenekari elő-
 adásban. Aki igazi művészi élményben
 ohajt részesülni, az feltétlenül nézze
 meg ezt a gyönyörűnek ígérkező „Gó-
 bé” estet.

**A NAGYVÁRADI AGRÁR TA-
 KARÉKPENZTÁR r.-k. termelési hi-
 telét folyósít hitelképes mező- és sző-
 lős-gazdák részére.**

**SULYOS BANYÁSZSZEREN-
 CSÉTLENSÉG A SZUDETAVIDÉ-
 KEN.** Glatzból jelentik (NTI): A szu-
 deta vidéken Neurode közelében igen
 súlyos bányászszerecséltenség törté-
 nt, sok bányász életét veszítette. A
 mentési munkálatok még folynak.

Nemzetvédelmi keresztet igénylő
 bajtársaimat felkérem, hogy a Fehér-
 ház Bajtársi Egyesület nagyváradi he-
 lyiségében mielőbb keressenek fel.

**A m. kir. honvéd állomásparancs-
 nokság** folyó évi május hó 2-án 17
 órakor katonatárgyu előadást tart a
 Szigligeti színházban, melyre az
 anyaországi tartalékos tiszteket és
 karpaszomány viselésére jogosultakat
 meghívja. Előadás előtt félóra hang-
 verseny. Belépőül az Igazolványi lap
 ORVOSI HIR. Dr. Baranyai Lajos

bőrgyógyász, urologus rendelőjét Hil-
 ler Adolf-utca 11. sz. alá helyezte át.

**Elutazott Berlinből a szovjet külke-
 reskedelmi népbiztos.** Berlinből je-
 lentik: (NTI) Crutikow, a szovjetország
 külkereskedelem első népbiztosa, má-
 jus 11-én elhagyta Berlint és vissza-
 utazott Moszkvába. A népbiztos a gaz-
 dasági kérdések elintézésén kívül le-
 folytatta a negyedévenkénti megbe-
 széléseket a német illetékes körökkel.

TEMETÉS. Gitye Kornélia állami
 óvónő váratlanul elhunyt. Temetése
 szerdán délután 5 órakor lesz a Hil-
 ler-kápolnából. Erdélyi „Concordia.”

„Magyar Lapok” gyűjtése az árvizkárosultakért

Ma a törvényszék tisztviselői, a szaniszlói hívek és a csik-szentimrei leányegylet vezet

Eddigi gyűjtésünk immár jóval meghaladta a tízezer pengőt. Ez a szép összeg tanubizonyosága annak, hogy a visszatért részek magyarjai mennyire együttérzőek árvizsújtotta anyaországbeli testvéreikkel. A szeretet legszebb formája az áldozat. Ez fűzi ezután egybe a felszabadulás után egymásratalált testvéreket.

Ennek az egymásbafűző szeretetnek hosszú láncát mindig továbbfűzik az áldozatos lelkek. Mindig vannak olyanok, akik hallgatnak a szívük szavára és adakoznak még akkor is, ha maguktól vonják el.

Hálás szívvel köszönjük az adományokat az árvizkárosultak nevében. Köszönjük a járadózat Magyar Bálint szaniszlói plébánosnak, Kovács Balázs csik-szentimrei esperes-plébánosnak, dr. Ungváry Antal törvényszéki elnöknek.

Eddigi gyűjtésünk: **11.327.17 P**

Ujabb adományok:

A csik-szentimrei Római Katolikus

Leányegylet gyűjtése **102.— P**

A nagyváradi kir. törvényszék

birói és tisztviselő kara **69.— P**

Baross Szövetség nagyváradi

szervezetének irodai személy-

zete **22.50 P**

Szaniszlói hívek adománya: Ma-

gyar Bálint 50. Poszet Antal 10,

Goldberger Gyula 2. József Mal-

vin 10, összesen **72.— P**

Összesen **11.582.07 P**

Itt említjük meg, hogy a szaniszlói (Szalmár vm.) derék magyarok minden nemesre és jóra mindig kész plébánosuk buzdítására még további 195.50 Pengőt is gyűjtöttek össze az árvizkárosultak javára, amit külön csekken közölni juttattak el rendelkezési helyére.

A 36-OS BIZOTTSÁG ÜLÉSE.

Budapestről jelentik (MTI): A 36 tagu országos bizottság május 14-én 12 órakor a képviselőház miniszterelnöki tanácsstermében ülést tart. Az országos 36 tagu gazdasági bizottság ma tárgyalja a közszolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményeiről, továbbá az özvegyek és árvák ellátásáról és díjazásáról szóló kormányrendeletet.

*** Kultura Középiskolai Magántan-
 folyam elnevezéssel** egy tanügyi hatóság által engedélyezett vállalkozás indult Budapesten, amely célul tűzte ki, hogy nagy pedagógiai körülményekkel, olcsón és eredményesen készítse elő az idősebb magántanulókat.

ORVOSI HIR. Dr. Bogdány György, az Országos Társadalombiztosító Intézet nagyváradi 7. sz. körzetének kezelő-orvosa rendelését a Hlatky Endre (Zöldfa) utca 2. sz. alatt megkezdte. Rendel: OTI betegeknek d. e. 8—10-ig, magánbetegeknek d. e. 10—11-ig, d. u. 3—4-ig.

Restaurálják a nagyváradi muzeum régi képeit. Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester látogatást tett a muzeumban, ahol megtekintették a restaurálásra kerülő festményeket.

Az árkormánybizottság megbízottja Nagyváradon. Saját tud. Az árkormánybizottság részéről dr. Gerinczey László főtisztviselő Nagyváradra érkezett és a villanytarifa ügyét tanulmányozza.

ORVOSI HIR. Dr. Knézy Jenő fogorvos, O. T. B. A. körzeti orvos rendelését Deák Ferenc-utca 2. sz. I. e. megkezdte. Rendel. d. u. 4—6 óráig.

Kolozsvár ezüst serleget adományozott a Mátyás király emlékverseny díjazására. Kolozsvárról jelentik: (MTI) Kolozsvár város hatalmas ezüst serleget adományozott a Mátyás király emlékverseny díjazására. A férfi tornász csapatok nyújtón, korláton és gyűrűn szabadon választott gyakorlatokkal versenyeznek. Csapatversenyre nevezett eddig többek között a BBTE, az NTE, a BTC, a Postás SE, és a VII-ik kerületi leventék.

Szósólód, barátod, gondozód az

újságíró, akire szomorú öregség vár, küldd el adományodat az Ujságírók Nyugdíj Intézetének a 44.575. számú csekkapon vagy postautalványon.

Kolozsváron megkezdődtek a szóbeli érettségi vizsgák. Kolozsvárról jelentik: A rendkívüli érettségi és képesítő vizsgák írásbeli részét befejezték a Kolozsváron működő mindhárom érettségizető bizottságnál. A szóbeli érettségiző és képesítő vizsgák hétfőn reggel egyegyed 8 órakor valamennyi bizottság előtt megkezdődtek, még pedig elsősorban a multévi rendkívüli érettségén javítóvizsgára utalt növendékekkel, akiknek ez idén már nem kellett írásbelizniük. A szóbelire felvontuló jelölteket ötös csoportokban vizsgáztatták. Egy-egy csoport valamennyi tantárgyból egyfolytában vizsgázott.

FELHÍVÁS. Ezuton felkérjük azokat a tiszt. alkisz. urakat és bajtársakat, akik a volt cs. és kir. 37. gyalogezred 17-ik századában, 1916 június 28-tól 1916 július 16-ig a volhyniai előnyomulásban résztvettek, hogy címüket szíveskedjenek szerkesztőségünkben leadni, illetve beküldeni.

Növekedett Szlovákia magyarországi állatbevitel. Pozsonyból jelentik: (B. T.) Ez év áprilisában Magyarországra összesen 23 és félmillió korona értékű állatot és állati terméket vitt be a Szlovákia névű társaság. Áprilisban Magyarországra behozott 819 darab hizosertést 1.6 millió korona értékben és 56 mázsa zsirt 0.2 millió korona értékben.

Kivonták a forgalomból Romániában az ötezer, ezer és ötszáz leies bankjegyeket. Bukarestből jelentik: (B. T.) A román nemzeti bank az ötezer, ezer és ötszáz leies forgalomból kivont bankjegyek beváltásának határidejét május 20-án állapította meg, tekintettel arra, hogy az április 16-iki előzően megállapított ideig sokan nem tudtak beváltani a bankjegyeket. A forgalmi értéke ezeknek a bankjegyeknek április 16-á óta már nincs meg.

SPORT

A NAC már csoportbainok

AZ ANGOL FILMEKET KITILTOTTÁK A MAGYAR MOZIKBÓL
Budapestről jelentik: A Magyarországra írja: A mai napon visszavonták az összes Angliában készült angol hangosfilmek cenzuralapját. Ez azt jelenti, hogy nem játszhatnak Magyarországon angol filmeket. Ez természetesen nem érinti az amerikai filmeket, miután kizárólag az angol filmekre vonatkozik.

A világirodalom legszebb könyvei

Harsányi: Fejjel nagyobb mindenkéül, köve	5.40 P
Herczeg: Horthy Miklós, köve	14.— P
Ignác Rózsa: Levelek Erdélyből füzve	3.50 P
Ignác Rózsa: Anyanyelve magyar, füzve	3.20 P
Ignác Rózsa: Rézpénz, füzve	5.80 P
Harsányi: Ember küzdj, köve	10.— P
Harsányi: Mátyás király, köve	4.50 P
Harsányi: Jókendvü könyv, köve	3.— P
	füzve 2.60 P
Niamessyné: Villámlik mesze-sziről, füzve	1.— P
Szabó Pál: Szakadék füzve	5.60 P
	köve 6.60 P
Mezőssy Mária: Örvényben, kve	4.80 P
Eszterhási: Háboruban nőttünk fel, füzve	3.— P
Rab Gusztáv: Belvedere, füzve	6.80 P
	köve 8.80 P
Rab Gusztáv: Diana társadalma, füzve	5.40 P
	köve 7.40 P
Balla: Niczky növendék, köve	5.40 P
Posszonyi: Üldözni fognak utakat, köve	5.60 P
Fekete: Csi, köve	3.— P
Bözödi: Székely bánja, füzve	5.90 P
	köve 6.80 P
Famási: Szülőföldem köve	5.60 P
Tamási: Abel az országban, köve	5.60 P
Tamási: Abel a rengetegben köve	5.60 P
Tamási: Abel utja Amerikába köve	5.60 P
Tamási: Virágveszedelem, köve	5.60 P
Martin Du Gard: Amit még el kellett mondani, füzve	6.— P
	köve 7.50 P
Bánffy: Darabokra szaggattal, köve	5.80 P
Féja: Dózsa György, füzve	5.60 P
Balazs: A rég alatt füzve	5.60 P
	köve 6.80 P
Reymont: Parasztok, füzve	5.00 P
	köve 7.30 P
Llewelyn: Bcvá lettél drága völgyün, füzve	3.50 P
	köve 19.— P
Daphne Du Maurier: A Mandorley ház asszonya, köve	7.50 P
Erba Odessa: A vakok látnak, füzve	4.80 P
	köve 6.50 P
C. Hutshinson: Testamentum, füzve	5.— P
Cronin: Három szerelem, kve	11.50 P
Cronin: Kalapkirály I. II. kve	10.— P
Belloe: XIV. Lajos, füzve	5.50 P
Orczy: Okos Pimpernel füzve	2.— P
Orczy: Öszekuszált fonat, fve	2.— P
Bottomo: Orvosok, füzve	3.50 P
Bottomo: A tulsó part, köve	4.— P
Csikó: A másik front, köve	2.80 P
Szentmihályné: Lorántffy Zsuzsanna, füzve	6.— P
Alonár: Kalandok a brazilai őserdőben, köve	6.50 P
Aldrich: Ella kisasszony, fve	2.— P
Aldrich: Száll a fehér madár, füzve	2.— P
Tömörkényi: Napos tájak fve	2.40 P
Szentmihályiné: Felfelé, füzve	5.60 P
Szentmihályiné: Örök társak, füzve	6.— P
	köve 8.— P
Bromfield: A farm, füzve	6.50 P
Bromfield: Árviz Indiában, kve	4.50 P
Zsigray: Holtomiglan holtodiglan, köve	8.— P
Bónyi: Uri világ, füzve	2.40 P
Nyirő: Az én népem, köve	5.60 P
Nyirő: Madéfalvi veszedelem köve	5.60 P
Kállay: Báthory István, köve	3.50 P
Kózzai: Az utolsó nap, köve	5.60 P
Megrendelhető könyvosztályunknál.	

A kolozsvári csoport vasárnap fordulója után a NAC elsősege már nem vitás. Hátra van ugyan még a kolozsvári Bástya elleni mérkőzés, de ez már nem változtathat a tényen, mert a zöld-fehérek 4 ponttal vezetnek a nagybányaiak előtt. Most már csak az a kérdés, hogy megőrzik-e veretlenségüket.

Nem lehet elvitatni az NSE második helyezését sem.

Viszont a harmadik hely birtoka még nincs eldöntve. Az SzSE felett aratott nagyarányú győzelme folytán a Bástya megelőzte a KAC-ot, egyenlő

pontszámmal, de jobb gólaránnyal. Viszont a NAC még ronthat ezen a gólarányon.

A Törekvés akkor is utolsó, ha legyőzi az NSE-t.

Tehát 2 mérkőzés van még hátra: NAC—Bástya Nagyváradon és NSE—Törekvés Nagyváradon.

A bajnokság állása most ez:

1. NAC	9 9 — —	51: 5 18
2. NSE	9 7 1 2	25:16 14
3. Bástya	9 4 1 4	23:19 9
4. KAC	10 4 1 5	29:27 9
5. SzSE	10 2 1 7	10:50 5
6. Törekvés	9 — 1 8	8:29 1

Fegyelmi eljárás indult Dimény, Polgar, Lázár, Korányi és Sárosi III. ellen

Vitéz Ginzery Dénes a bolgárok ellen a szövetségi kapitány, Gálffy András az országos főtájtár

Budapestről jelentik: Az önkormányzatot visszanyert labdarúgó szövetség elnöksége megtartotta első ülését.

Az elnökség egyhangú felkérésére az országos ügyvezetést Gidófalvy Pál dr. c. elnök vállalta el.

A nemzetközi ügyek vezetője vitéz Ginzery Dénes, az országos főtájtár: Gálffy András lett, aki egyben az országos ügyvezető állandó helyettese is.

A JT országos főtájtára: Vághy Kálmán.

Az elnökség Fábian József szövetségi kapitány lemondását elfogadja és eddigi munkájáért köszönetét fejezte ki. Egyben felkérte vitéz Ginzery Dénest, hogy — amennyiben a bolgár mérkőzés létrejönne — vállalja el arra a válogatott csapat előkészítését, a portya vezetését és a csapat összeállítását. Vitéz Ginzery Dénes ezt el is vállalta.

(— A nemzeti érdekre való tekintettel — mondotta nekünk a társelnök — vállalom a hálátlan feladatot és mindent el fogok követni, hogy sikerrel végezzük az esetleges portyát.)

A szövetségi kapitányi tisztséget később fogják betölteni.

Ezután került sor a kölni mérkőzés ügyére.

Az elnökség a vitéz Ginzery Dénes és Fábian József jelentéseiben foglaltak tisztázására a kölni ügyben Dimény Lajos szövetségi edző, Sárosi Béla, Polgar Gyula, Lázár Gyula és Korányi Lajos játékosok ellen a fegyelmi eljárást megindította és annak folytatásával László András dr. bízta meg. Ehhez az ügyhöz kapcsolótták Kiszely ismeretes fegyelmi ügyét is. Berecz ellen nem indítottak eljárást. Az elnökség a döntést magának tartotta fenn és erről jelentést tesz az OTT-nek is.

A Bástyával játsza a NAC utolsó bajnoki mérkőzését

Május 18-án, vasárnap játsza le a NAC az utolsó bajnoki mérkőzést az erdélyi bajnokság kolozsvári csoportjának küzdelmei során. Nagyváradon mérí össze erejét a kolozsvári Bástyával.

RÁDIÓ

SZERDA, MÁJUS 14.

Budapest I.

6.40	Ébresztő, Torna.
7.00	Hírek. Közlemények. Hanglemezek.
10.00	Hírek.
10.20	Vachot Sándor. Szentgyörgyi Elvira előadása.
10.45	A világ két leggazdagabb embere Felolvasás.
11.10	Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00	Harangzó, Himnusz.
12.05	Hanglemezek.
12.40	Hírek.
13.20	Időjelzés. vízállásjelentés.
13.20	Vidák József cigányzenekara.
14.30	Hírek.
14.45	Műsorismertetés.
15.00	Árfolyamhírek.
15.20	Szórakoztató zene.
16.15	Magyar népi játékok. Lajos Árpád előadása.
16.45	Időjelzés, hírek.
17.00	Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15	A Rádió Szalonzenekara.
18.15	A visszavett csikó. Szalay László

elbeszélése. Felolvasás.	
18.45	Kiss Lajos zenekara keringőket és dalokat játszik.
19.00	Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20	Kiss Lajos cigányzenekara.
19.45	Külügyi negyedóra.
20.00	Az Operaház műsorából. Hangfelvétel.
21.40	Hírek.
22.10	Buttola Ede táncczenekara.
23.00	Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.25	Hanglemezek.
24.00	Hírek.

Budapest II.

18.40	Séta a Fővárosi könyvtárban. — Szőke Sándor előadása.
19.00	Herz Lili zongorázik. Chopin művek.
19.35	Olasz nyelvoktatás
20.00	Hírek.
20.10	Tánclemezek.
21.00	Régi francia kastélyok. Hegedűs Nóra előadása.

Pünkösdi másodnapján az Újpest játszik Váradon

A zöld-fehér labdarúgók vasárnap befejezik a bajnoki évadot, de a nagyobb erőfeszítések még csak ezután következnek. E hó 25-én, mint már megírtuk, Békéscsabára rándul a csapat, ahol barátságos küzdelemben mérí össze erejét.

Ez a kirándulás csak bemelegítő lesz a pünkösdi nagy erőpróba előtt. Az ünnep első napján kerül ugyanis sorra a fővárosban az erdélyi és budapesti válogatott összecsapása. Az erdélyi együttes zömét feltöltlenül a NAC alkotja. Molnár, Juhász, Demény, Kovács II, Kovács I, Sárvári és Bodola nélkül el sem képzelhető a csapat.

Az ünnep másodnapján azután hazajönnek a fiúk. Ugyanis a NAC az Újpestet fogadja.

S ezután kerül sor a Nemzeti Bajnokságba való bejutásért folytatott selejtezőkre.

APRÓHIRDETÉSEK

szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Kiadó külön bejárattal butorozott szoba. Heltai u. 4. 464

Keresek egy négy vagy ötszobás lakást, lehetőleg magánháza. Örmény, volt Praporgescu u. 9. 458

Utcai butorozott szoba azonnal kiadó. Sal Ferenc u. 29. 447

Adás-vétel

Használt férfiruhákat olcsón vehet Molnár, Bémer tér 1, udvarban. — Magas árakat fizetek ruhákért. 413

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron veszek. órák, ékszert javítok. — Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19

Szántóföld 20 hold tanyával eladó. Várad közelében. Ertekezhetni 2—3 órákor Schwartz, Jókai Mór u. 2. 461

Modern keményfa háló és egy díofa ebédli asztal, székekkel eladó. Török Ignác utca 67. 463

Egy új, modern magánház eladó, amely alkalmas gazdálkodásra is. Varju utca 20. 435

Ócska paplan vattát állandóan veszek. Szilgietei u. 5, szuterin. 338

Különféle

Alkalmi fuvar keresünk Szatmárnémeti iroda butorok elszállítására. Berlini Victoria biztosító, Nagyvárad. Hlatky Endre u. 1. 462

Kultura Középisikolai Magántanfolyam gyors, lelkiismeretes, eredményes. Budapest, Mester u. 4, IV—3. (Válaszbélyeg). 398

Állást nyec

15-ére egy jó mindenés főzőnőt keresek. Örmény, volt Praporgescu u. 9. 459

Elveszett

Elveszett félpár drapp női kesztyű. Megtaláló jutalom ellenében juttassa a kiadóba. 460

Kiadótulajdonos:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.